

**Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů
pro 2. st. ZŠ a SŠ – český jazyk**

**TYP TESTU: CNCN
navazující magisterské studium**

1. Z následujících možností vyberte tu, která obsahuje fonetickou transkripci podle české ortoepické normy (Hůrková, 1995, běžná fonetická transkripce dle Krčmové, 2012–2017) a zároveň existující odchylky od této normy. Odchylkami je míněna reálně existující, avšak nenoremní výslovnost. Přízvuky ani frázování nejsou vyznačeny.
Transkribovány jsou věty

V létě jsme se s kamarádkou rozhodly jet na týden k moři. Dlouho jsme přemýšlely nad tím, kterou destinaci si vybereme, až nakonec zvítězilo Chorvatsko.

- a) [vlét'e smese skamarátkou rozhodli jet natíden kmoři || dlouho sme přemíšleli natt'ím |kterou destinaci si vibereme | ?aš nakonez zvít'ezilo xorvatsko]

existující odchylky: zkrácení fonologický dlouhého vokálu [le'te], asimilace znělosti před [m] [zme], asimilace znělosti před jedinečnými konsonanty [jednatýden], [gmoři], [ʔažnakonec], zjednodušení konsonantické skupiny [nat'ím], zkrácení fonologický dlouhého vokálu [t'ím], zjednodušení konsonantické skupiny [kerou], zjednodušení konsonantické skupiny [nakonezvít'ezilo], otevřená výslovnost vokálů [lét'ε], [rozhodli], [viberεε]

- b) [vlét'e zmese zkamarátkou rozhodli jet natíden kmoři || dlouho zme přemíšleli nat'ím |kterou destinaci si vibereme | ?aš nakonez zvít'ezilo xorvatsko]

existující odchylky: plná výslovnost [jzme], asimilace znělosti před jedinečnými konsonanty [jednatýden], [gmoři], [ʔažnakonec], zkrácení fonologický dlouhého vokálu [t'ím], zjednodušení konsonantické skupiny [kerou], zjednodušení konsonantické skupiny [nakonezvít'ezilo], zjednodušení konsonantické skupiny [xorvacko], otevřená výslovnost vokálů [lét'ε], [rozhodli], [viberεε]

- c) [vlét'e jsmese skamarátkou rozhodli jet natýden kmoři || dlouho jsme přemíšleli natt'ím |kterou destinaci si vibereme | ?aš nakonez zvít'ezilo xorvacko]

existující odchylky: zjednodušení konsonantické skupiny [sme], asimilace znělosti před jedinečnými konsonanty [jednatýden], [gmoři], [ʔažnakonec], zjednodušení konsonantické skupiny [nat'ím], zjednodušení konsonantické skupiny [kerou], zjednodušení konsonantické skupiny [nakonezvít'ezilo]

- d) [vle't'e smese skamarátkou rozhodli jet natýden gmoři || dlouho sme přemíšleli natt'ím |kterou destinaci si vibereme | ?až nakonec zvít'ezilo xorvatsko]

existující odchylky: plná výslovnost [jsme], asimilace znělosti před jedinečnými konsonanty [jednatýden], zjednodušení konsonantické skupiny [nařím], zkrácení fonologicky dlouhého vokálu [třim], zjednodušení konsonantické skupiny [kerou], zjednodušení konsonantické skupiny [nakonezvířezilo], zjednodušení konsonantické skupiny [xorvacko], otevřená výslovnost vokálů [létě], [rozhodli], [vibereme]

2. Vyberte, které tvrzení nejlépe vystihuje skloňování zájmena *všechen*.

a) V singuláru měkká zájmenná deklinace, v plurálu tvrdá zájmenná deklinace.

b) V celém paradigmatu měkká zájmenná deklinace.

c) V singuláru měkká zájmenná deklinace, v plurálu složená deklinace.

d) Skloňování je zcela nepravidelné: ani jeden tvar nelze přiřadit ke vzoru.

3. Rozhodněte, které tvrzení je pravdivé.

a) U souborových číslovek (*dvoje, troje...*) existují pouze tvary podle složené deklinace.

b) Neurčité slovesné tvary se tvoří pouze z kmene přítomného.

c) Některá zájmena vyjadřují pouze jednu hodnotu kategorie jmenného rodu.

d) U slovesa *smát se* je morfém *se* tvarotvorný.

4. *Myslím na to, co mu musím povědět.*

V souvětí lze najít

a) jeden objekt

b) dva objekty (vedl. věta a *co*)

c) žádný objekt

d) vedlejší větu příslovečnou účelovou

5. *Ta nabídka není nevýhodná.*

Věta vyjadřuje

a) popření celkové

b) záporovou shodu

c) popření částečné

d) kladné tvrzení

6. Označte pravdivé tvrzení.

a) Substantivum *biopotraviny* je hybridní kompozitum, protože obsahuje prefix.

b) Substantivum *biopotraviny* je hybridní kompozitum, protože vzniklo kombinací komponentu domácího a cizího původu.

c) Substantivum *biopotraviny* je hybridní kompozitum, protože vzniklo spojením již existujícího substantiva *potraviny* a komponentu *bio-* utvořeného až v procesu kompozice.

d) Substantivum *biopotraviny* je hybridní kompozitum, protože obsahuje interfix.

7. Označte pravdivé tvrzení týkající se následující věty. *Dívka sedící na stráni pozorovala západ slunce.*

a) Slovo *sedící* je přechodník přítomný pro femininum sg. slovesa *sedět*. Označuje děj probíhající současně s dějem vyjádřeným v přísudku.

b) Slovo *sedící* je adjektivum utvořené koncovkovým tvořením od přechodníku přítomného pro femininum a neutrum sg. Označuje děj. Proto patří do onomaziologické kategorie transpoziční.

c) Slovo *sedící* je adjektivum utvořené koncovkovým tvořením od přechodníku přítomného pro femininum a neutrum sg. Označuje děj. Proto patří do onomaziologické kategorie modifikační.

d) Slovo *sedící* je zpřídavnělý přechodník minulý označující děj. Proto patří do onomaziologické kategorie transpoziční.

8. Označte pravdivé tvrzení týkající se následujícího úryvku.

Znamenavši svatá knieni,
co jiej zlá nevěsta miení,
jě sě k smrti pripravěti,
prvé sirotkóm služby poplatiti.

a) Úryvek obsahuje n-ové participium.

b) Obsahuje substantivum, které v historické mluvnici řadíme k i-kmenům.

c) Úryvek obsahuje t-ové participium

d) Úryvek neobsahuje s-ové participium.

9. Jaké jsou tři tradiční ideální cíle rétoriky?

a) examine (zkoumat); compile (sestavovat); delectare (pobavit)

b) specularare (pozorovat); quaerere (tázat se); cogitare (přemýšlet)

c) movere (pohnout); docere (poučit); delectare (pobavit)

d) cogitare (přemýšlet); quaerere (tázat se); docere (poučit)

e) quaerere (tázat se); movere (pohnout); intellegite (pochopit)

10. Jaká z možností nejlépe vystihuje roli vypravěče v následujícím úryvku?

„Stůjte! Stůj!“ volá Mikoláš a již jim je v cestě. Mluví; co tak drkotavě mluví? Hněvá se, avšak Marketa nechtěla odejítí zároveň s Lazarem, neprchá, ach, nakládejte s ní méně zuřivě. Což se vám znelíbila tato krasavice tak náhle? Zběsilý loupežník ji rve za vlasy. Ach, to je bláznivá podívaná! Hledme, abychom při svém vypravování zvažněli! Dále již ani slova! Co nám sejde na lásce, která se rve, co nám sejde po kejklířské vloze rabiátů, kteří trápí své milenky a opět je líbají, jako kdyby neměli zdravý rozum? Jakže, vy nejste

spokojeni s příběhem ze starých časů? Což vám nepůsobí ani ždibec libosti slyšeti o mrazech tak pořádných, o prudkých chlapech a sličných dámách?

(V. Vančura: Markéta Lazarová)

- a) Vypravěč je účasten příběhu jako jedna z postav a z této perspektivy příběh vypráví.
- b) **Vypravěč pronáší hodnotící komentáře k jednání postav a vstupuje do dialogu se čtenářem.**
- c) Vypravěč věcně a nestranně zachycuje děj, prostředí a dialogy mezi postavami.
- d) Vypravěč, podobně jako filmová kamera, zachycuje pouze vnější dění a nemá vhléd do nitra jednotlivých postav.
- e) Vypravěč svými promluvami rozporuje děj, znejišťuje čtenáře a činí vyprávění nespolehlivým.

11. Z perspektivy lyrického subjektu je následující úryvek („jsem prorok, který ukazuje cestu (...) zázračný jako bůh / a mocný jako bůh, / jsem víc, jsem ještě mnohem víc a přece nejsem nic, / než milosti zástupů pokorně odevzdaný / básník Jaroslav Seifert“) nápadným příkladem:

- a) perspektivizace
- b) **autostylizace**
- c) personifikace
- d) autorizace
- e) glorifikace

12. K jakému uměleckému směru lze nejspíše přiřadit tento úryvek Sládkovy básně?

- a) **k romantismu**
- b) k impresionismu
- c) k biedermeieru
- d) k futurismu
- e) k realismu

Polšeré noci, mlhavé noci
na oceánu, na oceánu;
z večera k ránu, mlhavé noci,
hleděl bych do vás na oceánu.
/.../

Hučely vody v mlhavo noci:
Smutno je v podmoří, mrazně a temně.

„Smutněji, mrazněji, temněji ve mně!“
Svou tedy rozsvětli noc v naší noci...
Polšeré noci, mlhavé noci
na oceánu, na oceánu,
z večera k ránu
hleděl bych do vás, mlhavé noci,
až byste mne vylákaly do oceánu.

(J. V. Sládek: *Básně*, 1875)

13. Tvorbě M. Kundery věnoval knižní publikace:

- a) Dalibor Tureček
- b) Miroslav Červenka
- c) Tomáš Kubíček**
- d) Vladimír Papoušek
- e) Jiří Opelík

14. Vyberte odpověď, která obsahuje jen biblické kanonické starozákonní knihy:

- a) Kniha Moudrosti, Jób, Kniha Soudců, Deuteronomium, Zjevení svatého Jana
- b) Kniha Přísloví, Leviticus, Druhá kniha Samuelova, Zachariáš, Píseň písní**
- c) Píseň písní, Kniha prorokyně Sibylly, Numeri, Jozue, Ester
- d) První kniha Samuelova, List apoštola Jakuba, Ezechiel, Kazatel, Skutky apoštolské
- e) Izaiáš, Rút, Genesis, Megatherium, První list Korintským

15. Které z níže uvedených děl české literatury odpovídá následující definici:

Rozsáhlá báseň epická nebo lyrickoepická s dějovými fragmenty, jejichž pojátkem je lyrický subjekt; tradici má zejména v ruské literatuře (Lermontov, Puškin, Blok).

- a) Absolutní hrobař
- b) Noc s Hamletem**
- c) Tyrolské elegie
- d) Radosti života
- e) Naše paní Božena Němcová